

[Freddy Madsen.]

skolen, som er en af de nødvendige forudsætninger i et samfund, der ellers pumper folk fulde af forestillinger om, at det er den individuelle konkurrencementalitet, der skal være i højsædet.

Men ud over disse generelle faktorer gør det ikke tingene lettere, at man i årevis har forsømt at give skolen de nødvendige muligheder for at klare problemerne. Også på dette område er det planløsheden, der er det mest fremtrædende træk. Der fremsættes fra tid til anden lovforslag, og der holdes højstemte taler, der skal vise partiernes gode vilje, men her som på så mange andre områder, der gælder almindelige menneskers tarv, kniber det med at leve op til løfterne.

Nu hvor vi diskuterer nye nødvendige reformer, skal det understreges, at man endnu langt fra har opfyldt rammerne i loven af 1958. Vi har endda været vidne til, hvordan man i mere eller mindre berygtede spare-runder laver åbenlyse forringelser. Man skal mærke sig, at ved denne politik skaber man en voksende modvilje både i befolkningen og især hos lærerne mod at beskæftige sig med problemerne ud fra den meget rimelige betragtning, at det jo alligevel ikke fører til noget som helst.

Trods disse problemer er det nødvendigt at fastholde perspektiverne for de opgaver, som folkeskolen burde løse. Vi kan ikke have noget imod de almindelige betragtninger, der er gjort i formålsparagraffen i lovforslaget, men vi mener ikke, det er tilstrækkeligt.

Vores opfattelse af målsætningen kan sammenfattes i 4 punkter. For det første: undervisning og opdragelse må ske ud fra fredens interesser, bygge på humanistiske idealer og modsvare de fordringer, som styringen af den teknisk-videnskabelige revolution stiller det arbejdende folk over for. Eleverne skal undervises og opdrages i en ånd af venskab mellem folkene, fred og internationalt broderskab. De skal beskyttes mod vaner, der kan fostre racemæssig eller anden form for diskriminering.

For det andet: målet for skolens undervisning og opdragelse er alsidigt dannede demokratiske personligheder, der ikke kun er uddannet til at blive velkvalificerede fagfolk, hvorfor skolen skal sætte eleverne i

stand til at udvikle deres evner, deres personlige dømmekraft og sans for socialt og moralsk ansvar i fuld bevidsthed om, at deres energi og evner skal anvendes til at tjene deres medmennesker. Eleven skal derfor have indsigt i naturens og samfundets udviklingslove.

For det tredje: der skal udvikles et enhedsopdragelses- og undervisningssystem omfattende vuggestuer, børnehaver, enhedsskole integreret med videregående faglige og boglige uddannelser. Den 12-årige enhedsskole skal være obligatorisk og formidle en videnskabeligt orienteret almen-dannelse.

Endelig for det fjerde: skolen skal styres ud fra denne målsætning: den enkelte skole skal ledes gennem repræsentanter for eleverne, forældrene og lærerne.

Det er klart, at det er en ideel målsætning for et skolesystem, som heller ikke vi forestiller os kan gennemføres fra den ene dag til den anden, men det er også lige så klart, at set i lyset af denne målsætning er det foreliggende forslag ikke tilstrækkeligt til at fremme udviklingen i den retning på en måde, som vi synes er tilfredsstillende. Alligevel anser vi det for at være et fremskridt, som fortjener en positiv behandling.

Derfor vil det alligevel være rimeligt at se kritisk på en række af de svagheder, som forslaget indeholder. Jeg skal ikke ved denne lejlighed gå ind på forslagets enkelte paragraffer, men holde mig til et par problemer, som jeg anser for at være af stor betydning.

Det kan efter vor opfattelse med sikkerhed siges, at målsætningen om en enhedsskole — og det er efter vor opfattelse det mest afgørende problem — ikke vil blive opfyldt med dette forslag. Bestemmelserne om tilvalg, der af nogle med rette kaldes for fravalg, og opdelingen i sideløbende kurser vil uden tvivl medføre en opdeling af eleverne, hvorefter stort set de samme grupper, som vi kender i dag, vil være destineret for henholdsvis en videregående uddannelse eller en tilværelse som ufaglært arbejder.

Forslaget om at erstatte konkrete fag med samfundsorientering kan synes meget progressivt, men jeg er ikke sikker på, at det er det. Det lyder tillokkende, at lærere og elever stort set selv kan vælge de emner, de anser for at være interessante, og det synes